

Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Кафедра англійської мови, літератури з методиками навчання
Мукачівська міська рада
Малопольський державний університет імені Вітольда Пілецького в м.
Освенцім
Поморська академія у Слупську

**Akademia
Pomorska
w Słupsku**

СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ПРОФЕСІОНАЛА У ПОСТКОВІДНОМУ ПРОСТОРИ

Збірник тез доповідей за матеріалами
Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево

12 – 13 т р а в н я 2 0 2 2 р.

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 11

Становлення особистості професіонала у постковідному просторі :
збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачєво). Мукачєво : Вид-во МДУ, 2022. 199 с

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Становлення особистості професіонала у постковідному просторі». Учасниками конференції розглянуто проблеми становлення особистості професіонала у постковідному просторі з метою вироблення рекомендацій та реалізації комплексного наукового підходу щодо підвищення соціально-адаптаційних компетентностей особистості у професійній сфері; поширення проблематики прикладних досліджень у психолого-педагогічній сфері; вивчення особливостей формування та розвитку професійно значущих особистісних якостей.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Теличко Н. В. – д.пед.наук, професор

Корнієнко І.О. – д. психол. наук, професор;

Брецько І.І. – канд.психол.наук, доцент;

Воронова О.Ю. – канд. психол. наук, доцент;

Кравченко Т.М. – доктор філософії;

Бучмей І.І. – провідний фахівець кафедри психології.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

Пислар А. Б. Становлення особистості професіонала у постковідному просторі.....	115
Подорожний В.Г., Почвірна А.В. Психологічні особливості дистанційного навчання як предмет теоретичного аналізу.....	116
Попович І. С. Дослідження психоемоційних станів педагогів у ковідний період...	118
Саранча І.Г. Мотиватори у роботі викладача в сучасних реаліях вищої освіти.....	121
Старова Ю.В., Сливка Б. О., Сливка І. О. Формування фахових компетентностей фахівців філологічного напрямку у постковідному просторі вищої освіти.....	123
Старова Ю.В., Барановська О.В., Юріна М.М. Постковідне майбутнє вищої освіти: особливості та перспективи.....	125
Старова Ю.В., Барчій М.В. Становлення особистості: персоногенетичний контекст.....	127
Старова Ю.В., Бобаль Т.І., Тенкач В.В. Психологічні наслідки пандемії covid-19 у житті сучасного студента.....	129
Старова Ю.В., Реплюк Е.С. Постковідне майбутнє вищої освіти та сталий розвиток: аналітичний огляд наукових публікацій з міжнародних видань.....	131
Старова Ю.В., Шеверя Р.Я, Шекмар А.В. Вплив інтернет-тренінгів на психологічний потенціал особистості в постковідному просторі сучасної освіти.....	133
Старова Ю.В., Шпак Н.Ю. Психологічний захист сучасного студентства у постковідному просторі.....	135
Староста В.І. (Не) змішане навчання у постковідний період у контексті професійного та особистісного розвитку студентів: погляди аспірантів та викладачів.....	137
Visnyuk I.M. Dolunnui S.S. Mediaimmunity in the context of using the positive the experience of the covid-19 pandemic.....	139
Човрій С. Ю. Посткоронавірусні трансформаційні процеси у вищій освіті.....	142
Шебанова В.І. Застосування методу аутогенного тренування при наданні психологічної допомоги особистості у постковідному просторі.....	143
Щербан Т. Д., Гоблик В. В. Психологічні особливості агресивної поведінки студентів у постковідному освітньому просторі.....	145
ЩЕРБАН Т. Д., ДІДИК Я. В. Психологічні особливості акцентуації характеру підлітка в умовах пандемії коронавірусу.....	147
СЕКЦІЯ 3. ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ З УРАХУВАННЯМ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	150
Varchi V.V., Achilova V.M. Psychological aspectsof learning English grammar.....	150
Барчі Б. В., Берец А.С. Психологія навчання іноземної мови.....	152
Барчі Б. В., Дерич Є. В. Навчальна мотивація у вивченні іноземної мови.....	154
Varchi V.V., Klots Yu.M. Factors of effective English mastering.....	156
Барчі Б. В., Луганська Д. О. Формування іншомовної мовленнєвої компетенції у дітей дошкільників.....	158
Барчі Б. В., Морданинець С. І. До проблеми компетенцій майбутнього філолога.....	160
Барчі Б. В., Одошевська Є. С. Психологічні аспектираннього вивчення іноземної мови.....	163
Барчі Б. В., Соколова В. О. Психолінгвістичні аспекти навчання іноземної мови.....	166
Варга Л.І. Перспективи застосування мобільних додатків як засобів формування лексичної компетенції у студентів нефілологічних спеціальностей при вивченні іноземної мови	168
Гарапко В. І. Ризики відсутності традиційного освітнього процесу у закладах освіти протягом пандемії COVID-19 (на матеріалах ЮНЕСКО).....	171

якостей особистості, уможливлуючих прояв перелічених компетенцій у професійній діяльності.

Література

1. Варламова Є. Ю. Формування лінгводидактичної компетентності майбутніх вчителів іноземної мови як другої спеціальності: автореф. дис. канд. пед. наук: спец. 13.00.08 «Теорія та методика професійної освіти»/Є. Ю. Варламова. — Чебоксари, 2005. — 23 с.
2. Верещагін Є. М. Лінгвокраїнознавча теорія слова / Є. М. Верещагін, В. Г. Костомаров. — М.1980. — 320 с.
3. Зимня І. А. Психологія навчання нерідної мови / Ірина Олексіївна Зимня. — М.: Рус. яз., 1989. — 219 с.
4. Кричевський В. Ю. Професія - директор школи: [моногр.] / Вадим Юрійович Кричевський. — СПб. : СПБАППО, 2004. — 271 с.
5. Хаймс Д. Про комунікативну компетентність / Д. Хаймс // Соціолінгвістика / за ред. Дж. Б. Прайд, Дж. Холмс. — Гармондсворт : Пінгвін, 1972. — С. 269-293.

УДК 159.922.73:81'232:81'243(043.2)

БАРЧІ Б. В., ОДОШЕВСЬКА Є. С.
Мукачівський державний університет

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РАНЬОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Оволодіння іноземною мовою є одним зі шляхів входження дитини до полікультурного соціуму. Питання вивчення іноземних мов у наш час є дуже важливим. Значні зміни, що відбуваються сьогодні у світі та в Україні зокрема, пов'язані, насамперед, із розвитком духовності людства. Ці зміни не можуть не позначитися на освіті, як важливої ланки виховання і навчання дитини у новому тисячолітті. Актуальною є проблема психологічних аспектів вивчення іноземної мови дітей з раннього дитячого віку. Ранній вік охоплює період дитинства від народження до кінця другого року життя. Це вік найбільш швидкого фізичного і психічного розвитку дитини.

Раннє навчання іноземних мов є одним із пріоритетних напрямів розвитку освіти. Ця проблема є невичерпним джерелом для досліджень, свідченням чого є праці таких учених, як Л. Виготський, І. Зимня (відкритість молодших школярів до спілкування); Ш. Амонашвілі, Р. Пенфілд (сензитивність до засвоєння іноземної мови); Б. Ананьєв, Л. Венгер, поява в дошкільному віці яскраво виражених довірливості й свободи поведінки, самосвідомості та здібності до самооцінки); Г. Костюк, С.Д. Максименко, Н. Чепелева (теорія взаємозв'язку процесів навчання і психічного розвитку); Н. Лейтес (чутливість дітей молодшого шкільного віку до новизни),

На сьогоднішній день не існує одностайної думки щодо віку, в якому слід починати вивчення іноземних мов. Результативність та висока ефективність навчання дітей іншомовного спілкування значною мірою залежить від знання й урахування вчителем усіх умов та особливостей

раннього віку. Причиною виникнення перешкод у вивченні мови деякі науковці називають мовний бар'єр, що проявляється як індивідуальна, суб'єктивна неможливість використання наявних знань. Це своєрідний психологічний бар'єр мовлення, що полягає в неможливості висловити свої думки, а також власну точку зору [1]. Якщо брати до уваги дорослу людину, то під час вивчення іноземної мови потрібно враховувати і роботу над подоланням тих психічних бар'єрів, які з'являються у процесі, що в свою чергу потребує зусиль від людини [2].

Успішне оволодіння дітьми іноземною мовою є можливим ще й тому, що дітей, особливо дошкільного віку, відрізняє більш гнучке та швидке, ніж на подальших вікових етапах, запам'ятовування мовного матеріалу; наявність глобально діючої моделі і природність мотивів спілкування; відсутність мовного бар'єра, страху гальмування, який заважає розпочати спілкування іноземною мовою навіть за наявності необхідних навиків; порівняно невеликий досвід у мовному спілкуванні рідною мовою та інше. Крім того, гра, яка є провідним видом діяльності дошкільника, дозволяє зробити комунікативно цінними практично любі мовні одиниці [3].

Сучасні психолінгвісти доводять, що механізми набуття навичок мовлення рідною та іноземною мовами багато в чому схожі. Пам'ять зберігає образи і почуття як первинні джерела інформації, тоді як слова завжди похідні. Отже, молодші школярі мислять не словами, а образами. Слово - це звуковий образ. Механізм утворення звукових образів і асоціацій іноземною мовою такий самий, як і рідною, тобто через відчуття, які забезпечують сприймання. З набуттям життєвого досвіду відбувається накладання звукових образів на мисленнєві. Багаторазова повторюваність такого накладання дає змогу формувати стійкі звукові образи й асоціації. Так формуються автоматичні навички володіння будь-якою мовою [4, с. 20].

Вивчення ж іноземної мови починається саме з усвідомлення. В ході цього процесу відбувається залучення учня до нових для нього способів вираження думки, але не до нового типу мислення. Необхідно зазначити, що для маленької дитини рідна мова є життєво-необхідним інструментом, а тому характеризується відсутністю проблеми мотивації засвоєння мови. Дещо іншу картину спостерігаємо в процесі вивчення іноземної мови, під час якого особливо нагальною проблемою виступає мотивація учнів. Саме тому ранній вік є найоптимальнішим для початку вивчення іноземних мов, оскільки у дітей 5-6-ти років діє ігрова мотивація [5, с. 46-47].

Тож сьогодні перед батьками постало нове питання: «коли ж усе-таки починати навчати дитину іноземної мови?». Думки вчених стосовно цього питання розбігаються: хтось вважає, що краще починати у ранньому віці, хтось – у дошкільному або навіть молодшому шкільному. Наприклад, такі вчені як І.В. Веронська, Л.Г. Калініна, О.І. Митецька, О.Ю. Протасова переконані, що початок навчання дітей іноземних мов від народження до трьох років є найбільш ефективним, оскільки ранній дитячий вік є періодом, коли робота мозкових центрів спрямована саме на вивчення мови. Стрімко поповнюється словниковий запас: у два роки він сягає близько трьохсот слів,

а у три роки вже півтори тисячі. У людини починає формуватися уявлення про предмети навколишньої дійсності, тому вивчення мови відбувається на підсвідомому рівні (дитина пізнає світ разом з мовою). У зв'язку з усім цим, також активно розвиваються такі пізнавальні процеси як пам'ять та мислення.

У перші роки життя розум дитини ще не перезавантажений інформацією, тож навчання іноземної мови сприймається не як щось примусове, а як розважально-навчальне.

Проте деякі батьки помилково вважають, що вивчаючи дві мови одночасно у такому малому віці дитина може сильно заплутатися і не зрозуміти як їй все-таки треба розмовляти. Зрештою досвід білінгвів, людей, котрі вміють розмовляти двома мовами, показує, що якщо почати вивчати дві мови до трьох років, то у майбутньому людині буде легше користуватися обома і вона почуватиметься впевнено та вільно під час мовлення.

Більшість дітей, які виховуються двомовними, можуть змішувати під час говоріння слова із обох мов. Це відбувається через те, що дитині може не вистачати словникового запасу однієї мови настільки, щоб повноцінно висловити думку, тому вона використовує в реченні слова з іншої. Експерти вважають, що змішування тимчасове і згодом воно зникає, оскільки словник дитини розвивається на обох мовах і поступово вона більше знайомиться з кожною з них.

Також, безперечно, дуже важливо, щоб батьки, котрі вирішили виховувати білінгву, вільно володіти розмовним мовленням і мали бездоганну вимову та інтонування. Це потрібно для того, аби дитина не запам'ятала неправильного вимовляння звуків, слів та фраз нерідною мовою, адже переучувати завжди важче, ніж із самого початку навчити правильно. Отже, вивчення іноземної мови доцільно розпочинати з ранніх років за умови, якщо дитина є лінгвістично обдарованою: почала рано говорити, має великий словниковий запас, добру пам'ять, читає вірші, проявляє інтерес до нових слів, ставить багато запитань, що стосуються назв тих чи інших предметів і явищ. Безумовно, майбутнім фахівцям, які будуть навчати дітей дошкільного віку іноземної мови, необхідно пам'ятати, що через вікові особливості дошкільники надзвичайно рухливі, тому використання ігрових прийомів перетворює навчання іноземної мови на природний розвиток дитини

Література:

1. Барчі Б. В. Психологічна характеристика комунікативних бар'єрів / Б. В. Барчі // Подолання мовних та комунікативних бар'єрів: освіта, наука, культура : збірник наукових праць. – Київ, 2018. – С.18-23
2. Барчі Б. В. Психологічні бар'єри у вивченні іноземної мови: організація їх подолання / Б. В. Барчі, А.М. Габовда // Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку гуманітарного знання у сучасному інформаційному просторі: національний та інтернаціональний аспекти. -Монреаль: СРМ «ASF», 2018. – С. 85-87.
3. Бойко О. Особливості формування мовленнєвої активності у дітей на заняттях з іноземної (англійської) мови. Наукові записки Ніжинського державного ун-ту імені М. Гоголя : науковий журнал / за ред. Є. Коваленко. Ніжин : НДУ, 2006. С. 45–48
4. Зубенко Т. В. Комунікативний підхід до навчання іноземної мови учнів початкової школи / Т.В. Зубенко. Миколаїв: МДУ імені В.О.Сухомлинського, 2006. - 120 с.

5. Соколовська С. В. Особистісно-орієнтований підхід у навчанні іноземної мови дітей шостого року життя : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Світлана Володимирівна Соколовська. - К., 2005. - 221 с.

УДК 81'23:37.016:81'243

БАРЧІ Б. В.
Мукачівський державний університет
СОКОЛОВА В. О.
Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
Мукачівського державного університету

ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Мова – є одним із найважливіших засобів спілкування та інструментом подолання мовних бар'єрів між представниками різних національностей. На сьогодні знання іноземної мови є однією із найважливіших умов адаптації індивіда у сучасному світі.

Важливо відмітити, що навчання і вивчення іноземної мови, є питанням, як педагогіки (методики) і лінгвістики, так і психології та психолінгвістики, що неодноразово підкреслювалось В. Фон Гумбольдтом, О.О. Потєбнею, І.О. Бодуеном де Куртене, Л.В. Щербою, І.О. Зимньою та іншими [1].

Завдяки педагогічним розробкам була підвищена ефективність навчального процесу та засвоєння іноземної мови. Питання модернізації освіти, залучення високих педагогічних технологій у навчання, висвітлювались у працях А.О. Вербицького, Л.Г. Вяткіна, Є.В. Бондаревської, І.С. Якіманської та інших (алгоритмізація, технологізація, комп'ютеризація навчального процесу). Останнім часом все більше уваги надається дослідженню психологічної концепції навчання іноземної мови, яка, в основному, полягає у розвитку здібностей за допомогою різних видів навчальної діяльності.

Психологічні та методичні дослідження (І.П. Павлов, О.П. Старков, Р. Раньє, О'Мейлі, Г. Лозанов та інші) виявили, що успішність у засвоєнні іноземної мови залежить не тільки від когнітивних процесів, але й від афективного аспекту (емоційно-експресивний аспект) та особистісних факторів.

Завдяки сучасним психологічним дослідженням, що ґрунтуються на сугестології (розкритті прихованих людських можливостей), було розроблено низку інтенсивних методик навчання іноземної мови, в основу яких покладено роботу підсвідомості: «метод 25 кадрів», «метод навчання під час сну», «метод занурення» тощо [2].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>